

คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานนวัตกรรม

นายอรรถจักร์ พรมศิริ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโท สาขาบริหารบัณฑิต
ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-354-8

01,0937

18178601

STUDYING SOME CHARACTERISTICS OF CHANGE AGENTS
IN COMMUNICATION OF EDUCATIONAL INNOVATION

Mr. Atinut. Bhromsiri

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Arts

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

ISBN 974-564-354-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานนวัตกรรม

โดย

นายอชิษฐ์ พรหมศิริ

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาคำหลักสู่กรมทาบัตติก

สุพจน์ สุวรรณ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ มุมนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

เนติ ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล)

สุพจน์ กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ)

อชิษฐ์ กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี ทิรัญรักษ์)

กมล กรรมการ
(ดร.กมล ภูประเสริฐ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ คุณลักษณะของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานนวัตกรรมการ
 ชื่อนิสิต นายอชิณัฐ ทรมศิริ
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวีดี บุญลือ
 ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ
 ปีการศึกษา 2527

บทคัดย่อ

ปัญหาของการประถมศึกษาที่มีหลายประการ ปัญหาที่สำคัญคือ คุณภาพของการประถมศึกษายังไม่ได้มาตรฐานและแตกต่างกันระหว่างโรงเรียนในเมืองและชนบท ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องแก้ไข องค์ประกอบสำคัญในการแก้ไขปัญหาระดับคุณภาพคือ บุคลากรอันได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนา ในระยะที่ผ่านมา การพัฒนาบุคลากรจะเป็นการอบรม นิเทศติดตามผล ปรากฏว่ายังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ขึ้น โดยนำเอาแนวคิดและหลักการของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ คือมีไมโครบัส มีเครื่องมือเครื่องใช้ โสตทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ เคลื่อนที่ไปสู่กลุ่มเป้าหมายเพื่อพัฒนาบุคคลให้ได้อย่างรวดเร็ว และมีขอบเขตกว้างไกลในท้องถิ่นชนบท นับเป็นแนวใหม่ในการพัฒนาบุคลากร ความสำเร็จของโครงการนี้ ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะในการส่งเสริมงานนวัตกรรมของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่เป็นอย่างยิ่ง

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานนวัตกรรมทางการศึกษา ในด้านความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ การทำงานเพื่อประโยชน์หรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การทำให้เข้ากันไคระหว่างความต้องการของกลุ่มเป้าหมายกับนวัตกรรม ความสามารถ

ในการเข้าใจบุคคลในกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะที่คล้ายคลึงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริม กับกลุ่มเป้าหมาย ความสามารถในการแสวงหาและใช้ผู้นำความคิด ความน่าเชื่อถือ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และความสามารถในการทำให้กลุ่มเป้าหมายเรียนรู้และรู้จัก นวัตกรรมด้วยตนเอง ในพื้นที่ 14 จังหวัด ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ มอบหมายให้ดำเนินการ แต่เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการทดลองที่ดำเนินการ ในระยะเริ่มต้นของโครงการ สำนักงานการประถมศึกษาแต่ละหน่วยได้มอบหมาย ให้ศึกษานิเทศก์ผู้หนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ จึงได้ใช้สำนักงานการประถมศึกษาทั้ง 14 หน่วย เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา โดยกำหนดให้บุคลากรของสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัด ได้แก่ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าหน่วยศึกษา นิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ และผู้จัดการศูนย์ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 105 คน

ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะต่าง ๆ ที่ทำการศึกษา มีความสำคัญหรือจำเป็นมากต่อการทำ งานของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ ไม่ว่าจะเป็นความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หรือผู้จัดการศูนย์
2. ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการศูนย์ที่มีต่อ คุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้จัดการศูนย์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. การเรียงลำดับความสำคัญของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการ เคลื่อนที่ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการศูนย์วิชาการ เคลื่อนที่ เรียงลำดับไต่ดังนี้คือ
 - 1) การทำงานเพื่อประโยชน์หรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
 - 2) ความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ
 - 3) ความสามารถในการทำให้กลุ่มเป้าหมายเรียนรู้และรู้จักนวัตกรรม ด้วยตนเอง
 - 4) ความสามารถในการแสวงหาและใช้ผู้นำความคิด
 - 5) ความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
 - 6) การทำให้เข้ากันไต่ระหว่างความต้องการของกลุ่มเป้าหมายกับ นวัตกรรม

- 7) ความสามารถในการเข้าใจบุคคลในกลุ่มเป้าหมาย
- 8) ลักษณะที่คล้ายคลึงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับกลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยนี้เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารในการใช้คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานนวัตกรรม เป็นเกณฑ์หนึ่งในการคัดเลือกบุคคลเพื่อมอบหมายให้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่นวัตกรรม และใช้เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินความสำเร็จของโครงการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Studying Some Characteristics of Change
 Agents in Communication of Educational
 Innovation

Name Mr. Atinut Bhromsiri

Thesis Advisor Assistant Professor Thanavadee Boonlue, Ph.D.

Department Public Relations

Academic Year 1984

ABSTRACT

Primary Education has faced with many problems. The most crucial problem is the quality of education has not met the standard and the quality of education between city and rural areas is different. These problems must be resolved. The important factor for resolution is found in the quality of the personnels such as administrators and teachers. In the past training and supervision is aimed at personnel development. However, personnel quality is still a problem. Therefore The Office of National Primary Education Commission has initiated Mobile Educational Center Project which is considered as an educational innovation. The project micro bus equipped with audio-visual aids will travel to meet with teachers in rural areas in order to provide training and supervision. The success of the project depends on the quality of the manager of the mobile Education Center.

In this connection, the objectives of this research is to study and explore the characteristics suitable for the managers who act as change agents of the this Education Innovation. Those characteristics studied are of the following: extent of change agent's work effort, nature of work which meets the clients' benefit, compatibility with clients' needs, change agents' empathic quality, homophily between change agents and clients, change agents' ability to sought and use local resources or opinion leaders, change agents' credibility, and ability of change agents to make clients learn and appraise innovation by themselves.

The research findings:

1. All of the characteristics (of Educational Center's Managers) studied are in high level of importance, is according to the opinion of the three group samples: the authorities, supervisor colleques and educational center's managers.

2. There is no significant difference in opinion upon level of importance among those characteristics of the center's manager according to the opinion of the authorities, supervisor colleques and center's manager.

3. According to the opinion of the authorities, other supervisors and managers themselves, the significance of those characteristics is in the following order:

- 1) Nature of work which meets the benefit of target clients.

- 2) The extent of change agent effort.
- 3) Capacity in increasing clients' ability to learn and appraise innovations themselves
- 4) Ability to sought and use local opinion leaders,
- 5) Managers' credibility.
- 6) Compatability with clients' needs.
- 7) Change agent's empathic quality.
- 8) Homophily between change agents and clients.

This study will be useful as quideline for the administrators to use those characteristic studied as criteria to select qualified managers to serve as educational change agents, and it may be applied as indicative tools to measure the success of the Mobile Educational Center of The Office of National Primary Education Commission.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กติกกรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วง ไปด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.กมล ภูประเสริฐ ผู้อำนวยการ
กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้ช่วยเหลือ แนะนำ
ในเรื่องสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล อาจารย์ยงยุทธ รัชศาสตร์ นักวิชาการศึกษา 5
สำนักงานทดสอบ กรมวิชาการ ที่ได้ช่วยเหลือในการจัดกระทำข้อมูลด้วยเครื่องสมองกล

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้า
หน่วยศึกษานิเทศก์ ศึกษาานิเทศก์และผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ สำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดทั้ง 14 จังหวัด ที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถาม
และศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่
กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้ช่วยเหลือในการ
ทดลองใช้แบบสอบถาม นายจรูญศักดิ์ ศักดิ์แก้ว หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป หน่วย
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ให้ความช่วยเหลือ
ในการจัดพิมพ์ค้นฉบับ

อชิษฐ์ พรหมศิริ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ญ
รายการตารางประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. ทฤษฎีแนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	32
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	75
ประวัติ.....	88

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดและประเภท ของกลุ่มตัวอย่าง.....	34
2	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความจำเป็น หรือสำคัญของคุณลักษณะรวมของ ผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่.....	40
3	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความจำเป็น หรือสำคัญของแต่ละคุณลักษณะของ ผู้จัดการศูนย์วิชาการ เคลื่อนที่ทั้ง 14 จังหวัด.....	41
4	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความจำเป็น หรือสำคัญของคุณลักษณะของ ผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ จำแนกตามจังหวัด.....	43
5	เปรียบเทียบความแปรปรวนของคุณลักษณะของ ผู้จัดการศูนย์ วิชาการเคลื่อนที่ จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง.....	44
6	เปรียบเทียบความแปรปรวนของคุณลักษณะของ ผู้จัดการศูนย์ วิชาการเคลื่อนที่ ด้านความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง.....	45
7	เปรียบเทียบความแปรปรวนของคุณลักษณะของ ผู้จัดการศูนย์ วิชาการเคลื่อนที่ ด้านการทำงานเพื่อประโยชน์หรือความ ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง.....	46
8	เปรียบเทียบความแปรปรวนของคุณลักษณะของ ผู้จัดการศูนย์ วิชาการเคลื่อนที่ ด้านการทำให้เข้ากันไคระหว่างความ ต้องการของกลุ่มเป้าหมายกับนวัตกรรม จำแนกตามกลุ่ม ตัวอย่าง.....	47

ตารางที่

หน้า

9	เปรียบเทียบความแปรปรวนของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์ วิชาการเคลื่อนที่ ด้านความสามารถในการเข้าใจบุคคล ในกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง.....	48
10	เปรียบเทียบความแปรปรวนของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์ วิชาการเคลื่อนที่ ด้านลักษณะที่คล้ายคลึงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมกับกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง.....	49
11	เปรียบเทียบความแปรปรวนของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์ วิชาการเคลื่อนที่ ด้านความสามารถในการแสวงหาและใช้ ผู้นำความคิด จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง.....	50
12	เปรียบเทียบความแปรปรวนของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์ วิชาการเคลื่อนที่ ด้านความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง.....	51
13	เปรียบเทียบความแปรปรวนของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์ วิชาการเคลื่อนที่ ด้านความสามารถในการทำให้กลุ่ม เป้าหมายเรียนรู้และรู้จักนวัตกรรมด้วยตนเอง จำแนกตาม กลุ่มตัวอย่าง.....	52
14	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญ ของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ ตามความ คิดเห็นของผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการศูนย์...	53
15	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับความสำคัญ ของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ ตามความ คิดเห็นของผู้บังคับบัญชา.....	55
16	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับความสำคัญ ของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ ตามความ คิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน.....	56

17	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับความสำคัญ ของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ ตามความ คิดเห็นของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่.....	58
18	ลำดับความสำคัญของแต่ละคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการ เคลื่อนที่ จำแนกกลุ่มตัวอย่าง.....	60

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย